

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

MOTTATT

23 JUN 2011

NID

Høringsinstansene, jf. vedlagte liste

Deres ref.

Vår ref.
201104746- /JRS

Dato
/7.06.2011

Høringsbrev - utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre offentlige organer

1. Innledning

Justisdepartementet sender med dette på høring forslag til bestemmelser som fastsetter at utlendingsmyndighetene har adgang til å innhente opplysninger som er nødvendige for saksbehandlingen fra andre offentlige organer, uten hinder av taushetsplikt. Forslaget innebærer endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) og forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften).

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Vi ber høringsinstansene vurdere om forslaget bør forelegges underliggende organer mv. som ikke er oppført på lista. Høringsbrevet er også tilgjengelig elektronisk på www.regjeringen.no/jd.

Merknader til forslaget bes sendt Justis- og politidepartementet, Innvandringsavdelingen, Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo, **innen fredag 2. september 2011**. Det er ønskelig at merknadene også sendes elektronisk i word-format til anders.eldor.boye@jd.dep.no. Spørsmål kan rettes til seniorrådgiver Anders Eldor Boye (tlf. 22 24 71 39) eller seniorrådgiver Nina E. D. Mørk (tlf. 22 24 71 97).

2. Bakgrunn

I forbindelse med arbeidet med ny utlendingslov, som trådte i kraft 1. januar 2010, signaliserte departementet at man ville utrede mulige regelverkstiltak for å sikre bedre informasjonsflyt mellom offentlige myndigheter. Regelverksarbeidet er aktualisert av det pågående EFFEKT-programmet, som er utlendingsforvaltningens

utviklingsprogram innen IKT. EFFEKT består av en rekke utviklingsprosjekter som omfatter elektroniske brukertjenester, elektronisk saksbehandling og elektronisk samhandling med andre etater og samarbeidspartnere. Satsingen på IKT er et sentralt virkemiddel for å nå målene om økt brukerservice og større effektivitet i utlendingsforvaltningen.

Når et offentlig forvaltningsorgan har opplysninger om noens personlige forhold er utgangspunktet at disse opplysningene er taushetsbelagte, med mindre annet er fastsatt eller klart forutsatt i lov. Utveksling av slik informasjon mellom offentlige organer kan imidlertid bidra til mer rasjonell saksbehandling og dermed kortere saksbehandlingstid. Ofte har ulike offentlige organer behov for de samme opplysningene – for eksempel om arbeid, inntekt eller formue, og opplysninger som ett organ besitter kan være en forutsetning for et annet organs saksbehandling. Behovet kan gjøre seg gjeldende i flere ledd i saksbehandlingen, både når det er behov for å innhente dokumentasjon i første omgang, supplere mangelfull dokumentasjon eller oppdatere tidligere innhentet dokumentasjon. Ved at utlendingsmyndighetene kan henvende seg direkte til et annet offentlig organ som innehar de nødvendige opplysningene, uten å måtte gå veien om søkeren, spares tid. Kortere saksbehandlingstid er en gevinst både for samfunnet generelt og for den enkelte bruker spesielt. Samtidig innebærer forslaget bedre service overfor brukeren, som slipper å innlevere de samme opplysningene flere ganger, eller selv innhente informasjon fra ett offentlig organ for så å videreformidle denne informasjonen til et annet.

I noen situasjoner kan det være i brukerens interesse å holde tilbake informasjon eller gi uriktige opplysninger til utlendingsforvaltningen, for å oppnå goder eller unngå sanksjoner. Dette kan gjelde informasjon som andre offentlige organer innehar – for eksempel om tildelte ytelser etter folketrygdløven. Kontrollhensyn taler her for at utlendingsforvaltningen bør ha selvstendig hjemmel for å kunne innhente slik informasjon direkte fra annet offentlig organ.

Herværende forslag er avgrenset til *utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre etater*. Andre offentlige organer vil på tilsvarende vis kunne ha behov for opplysninger fra utlendingsmyndighetene, men deres adgang til å innhente opplysninger omtales ikke i det videre.

3. Gjeldende rett

3.1 Taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett

Hovedregelen etter forvaltningsloven er at enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et organ for stat eller kommune har *taushetsplikt* om “noens personlige forhold”, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. Som personlige forhold regnes ikke fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold

som må anses som personlige. Forvaltningsloven §§ 13 a flg. angir unntak fra hovedregelen i § 13. Taushetsplikten er bl.a. ikke til hinder for at forvaltningsorganet gir andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet, og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag.

Videre kan særlovgivningen inneholde regler om taushetsplikt for ansatte i det aktuelle forvaltningsorganet. For eksempel regulerer ligningsloven § 3-13 taushetsplikt for ansatte i ligningsforvaltningen vedrørende noens økonomiske forhold, og sosialtjenesteloven § 8-8 og barnevernloven § 6-7 pålegger ansatte i hhv. sosialtjenesten og barnevernet taushetsplikt også når det gjelder opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer osv.

Politiets taushetsplikt er regulert i straffeprosessloven, strafferegistreringsloven, politiloven og påtaleinstruksen. Utgangspunktet er at enhver som er ansatt i eller utfører tjeneste eller arbeid for politiet eller påtalemyndigheten, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i *straffesaker* får vite om noens personlige forhold, jf. straffeprosessloven § 61 a første ledd nr. 1. Taushetsplikten er imidlertid ikke til hinder for at opplysninger blir gitt til andre enn partene når dette har særskilt hjemmel i lov eller generell instruks fastsatt av Kongen eller Riksadvokaten, jf. straffeprosessloven § 61 c første ledd nr. 8. For politiets øvrige virksomhet gjelder med enkelte tillegg og begrensninger strafferegistreringsloven § 8 og forvaltningsloven §§ 13 – 13 f, jf. politiloven § 24.

Også forvaltningsorganers *opplysningsplikt* kan være særskilt regulert i lov eller forskrift. Utlendingsloven § 84 gjør i dag unntak fra taushetsplikten for barnevernmyndighetene og sosialtjenesten. Disse organene har en plikt til på anmodning å gi utlendingsforvaltningen opplysninger om utlendingers navn og adresse. Det samme gjelder opplysninger om referansepersonen i en sak om oppholdstillatelse etter lovens kapittel 6 eller om oppholdsrett etter lovens kapittel 13 har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven det siste året før opplysningene avgis. Med hjemmel i utlendingsloven §§ 85 og 86 med tilhørende forskriftsbestemmelser har politiet opplysningsplikt om en referansepersonsandel i sak om familieinnvandring etter lovens §§ 40 og 48, og i sak om visum etter lovens § 10.

Videre kan offentlige organer ha plikt til å gi opplysninger på eget initiativ. Påtaleinstruksens § 5-13 pålegger politiet en løpende plikt til å gi Utlendingsdirektoratet melding om etterforskning mot utenlandsk statsborger eller om det foreligger grunn for utvisning. Nærmere bestemt skal politiet straks underrette Utlendingsdirektoratet når en utlending som ikke er nordisk statsborger eller har permanent oppholdstillatelse er siktet for straffbart forhold, eller utlendingen blir tiltalt for et straffbart forhold som antas å kunne føre til utvisning. Videre skal Utlendingsdirektoratet underrettes når det foreligger dom i saken eller når den på annen måte er avsluttet eller bortfalt, samt ved

ev. anke. For øvrig skal politiet gi underretning når det foreligger særlig grunn som kan føre til utvisning av en utlending etter utlendingsloven §§ 66 – 68.

Dersom det verken kan utledes en plikt til taushet eller en plikt til å gi opplysninger til andre, vil det være opp til organet selv å avgjøre om opplysninger organet besitter skal utleveres.

Særlig om politiregisterloven

Lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) er vedtatt, men er p.t. ikke trådt i kraft. Loven samler regelverket om politiets taushetsplikt og utlevering av opplysninger fra politiet til andre etater. Politiets taushetsplikt skal ikke være til hinder for at opplysninger utleveres til andre offentlige organer i deres interesse, dersom det er nødvendig for å fremme mottakerorganets oppgaver etter lov eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte, jf. lovens § 30. Bestemmelsen gir hjemmel for utlevering av informasjon fra politiet, enten ved at politiet *kan* utlevere opplysninger eller at politiet *skal* utlevere opplysninger. Med sistnevnte tas sikte på de tilfeller der politiet av eget tiltak skal utlevere opplysninger til andre offentlige organer i deres interesse. Disse forholdene er i dag regulert i påtaleinstruksens kapittel om meldeplikt og vil bli videreført i forskrift til politiregisterloven. Politiregisterloven § 30 forutsetter nærmere regulering av utleveringen i forskrift. Slike forskriftsbestemmelser er under utarbeidelse og vil bli satt i kraft samtidig med politiregisterloven. Loven og tilhørende forskrift skal etter planen tre i kraft 1. april 2012.

Politiregisterloven gjelder for politiets og påtalemyndighetens behandling av opplysninger, med unntak av behandling av opplysninger som er del av politiets forvaltningsvirksomhet eller sivile gjøremål. Politiets og påtalemyndighetens adgang til å utlevere opplysninger til politiets forvaltningsvirksomhet reguleres av politiregisterloven § 29. Det fremgår av bestemmelsen at politiets taushetsplikt ikke er til hinder for at opplysninger gjøres kjent for andre tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten i den utstrekning det er nødvendig for utøvelsen av politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål. Ny politiregisterlov og -forskrift er ikke tenkt å innebære vesentlige endringer i forhold til gjeldende rett.

Begrensningene i politiets taushetsplikt etter §§ 29 og 30 kommer bare til anvendelse så langt de passer for opplysninger som det ut fra hensynet til etterforskningen i den enkelte sak, hensynet til spaning- og etterretningsvirksomheten eller hensynet til politiets operative virksomhet og organiseringen av denne er nødvendig å holde hemmelig, jf. politiregisterloven § 23 annet ledd.

3.2 Behandling av personopplysninger

Personopplysningsloven gjelder for behandling av personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler, samt annen behandling av personopplysninger når disse inngår eller skal inngå i et personregister, jf. lovens § 3

første ledd. "Personopplysninger" defineres i loven som opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson. Personopplysninger kan bare behandles dersom den registrerte har samtykket, eller det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling, eller dersom det er nødvendig av hensyn til nærmere angitte formål, jf. personopplysningsloven § 8. Også sensitive personopplysninger kan behandles dersom det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling, jf. lovens § 9 første ledd bokstav a.

Personopplysninger må behandles i henhold til visse grunnkrav som er nedfelt i personopplysningsloven § 11. Det overordnede formålet med disse kravene er å sikre at personopplysninger har god opplysningskvalitet, dvs. at de er korrekte, fullstendige og oppdaterte, og at de er relevante for formålet med behandlingen. Bestemmelsene i personopplysningsloven gjelder for behandling av personopplysninger om ikke annet følger av en særskilt lov som regulerer behandlingsmåten, jf. personopplysningsloven § 5. Eksempelvis er elektronisk tilgang til ligningsopplysninger særlig regulert i forskrift 31. oktober 2003 nr. 1291 om elektronisk tilgang til opplysninger i ligningsforvaltningens registre. Også politiregisterlovens kapittel 2 har særlige bestemmelser om behandling av opplysninger.

4. EU-rett og internasjonale forpliktelser

Europaparlaments- og rådskonvensjon 95/46/EF 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (personverndirektivet) har som siktemål å etablere felles reguleringsprinsipper og et ensartet vern for behandling av personopplysninger i hele EU-området. Personverndirektivet er gjennomført i norsk rett ved personopplysningsloven.

Retten til respekt for privatlivet, jf. Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8, gir vern mot at opplysninger gjøres kjent for uvedkommende (taushetsplikt). For at inngrep i denne retten skal være berettiget, må visse vilkår være oppfylt. For det første må man ta stilling til om utveksling av aktuell informasjon i det hele tatt vil innebære et inngrep i den enkeltes rett til privatliv. Dersom informasjonsutvekslingen innebærer et slikt inngrep, må inngrepet være berettiget, dvs. være i samsvar med lov og nødvendig i et demokratisk samfunn (forholdsmessig) av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.

Europarådets konvensjon 28. januar 1981 nr. 108 om personvern i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger ble ratifisert av Norge 20. februar 1984. Formålet med konvensjonen er å sikre respekten for frihet og andre grunnleggende rettigheter i forbindelse med lagring og håndtering av personopplysninger. Europarådskonvensjonen er senere fulgt opp med ulike

rekommandasjoner (anbefalinger) som tar for seg mer avgrensede områder og gir mer detaljerte regler enn konvensjonen.

5. Hvilke opplysninger har utlendingsmyndighetene behov for?

5.1. Opplysninger om arbeidsforhold

Utlendingsloven kapittel 3 gir bestemmelser om opphold i forbindelse med arbeid og studier mv. Etter lovens § 23 kan det gis oppholdstillatelse for å utføre arbeid for en arbeidsgiver i Norge. Blant annet må lønns- og arbeidsvilkår ikke være dårligere enn etter gjeldende tariffavtale eller regulativ for bransjen, og det må foreligge et konkret tilbud om arbeid. Videre skal arbeidstilbudet som hovedregel gjelde heltidsarbeid for én arbeidsgiver. For å få oppholdstillatelse som spesialist kreves det at lønnstilbudet utgjør minst 500 000 kr årlig uten at naturalytelser medregnes, jf. utlendingsforskriften § 6-2. Inntekt fra heltidsarbeid anses som hovedregel tilstrekkelig for å oppfylle underholdskravet i utlendingsforskriften § 10-7 (se nærmere om dette i pkt. 5.2).

5.2. Opplysninger om inntekt og formue

Utlendingsloven kapittel 7 gir allmenne regler om oppholdstillatelse mv. Som hovedregel stilles det krav om sikret underhold og bolig, med mindre søkeren anerkjennes som flyktning og har rett til asyl, jf. utlendingsloven § 58.

Utlendingsforskriften § 10-8 gir nærmere regler om krav til *fremtidig* inntekt i sak om familieinnvandring. Referansepersonen må kunne sannsynliggjøre å være sikret midler tilsvarende lønnstrinn 8 i statens lønnsregulativ for den tid søknaden gjelder. Midler som kan tas med i beregningsgrunnlaget er arbeidsinntekt, sykepenger, svangerskapspengene, foreldrepenger, uførepensjon eller alderspensjon etter folketryktdloven, pensjon eller andre faste periodiske ytelser med unntak av ytelser etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, stønad etter introduksjonsloven og utdanningslån eller utdanningsstipend. Unntaksvis kan kravet til framtidig inntekt også sikres ved søkers midler. Det stilles også krav til referansepersonens *tidligere* inntekt i familieinnvandringssaker. Referansepersonen må dokumentere at vedkommende i henhold til siste ligningsoppgjør hadde en registrert inntekt tilsvarende lønnstrinn 8 i statens lønnsregulativ, jf. utlendingsforskriften § 10-9. Referansepersonen må heller ikke ha mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen de siste 12 måneder før tillatelse gis, jf. utlendingsforskriften § 10-10.

Når det gjelder andre saker enn familieinnvandring, er underholdskravet ved førstegangs søknad nærmere regulert i utlendingsforskriften § 10-7. Underhold anses å være sikret når utlendingen har midler "av tilstrekkelig omfang". Både arbeidsinntekt, pensjon/andre faste periodiske ytelser, egne midler og utdanningsstøtte kan tas med i beregningsgrunnlaget. Ytelser etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen anses ikke som underhold.

5.3. Opplysninger om vandel

Visum og midlertidig oppholdstillatelse

Ett av hovedprinsippene for rett til opphold i Norge, er at det ikke foreligger omstendigheter som vil gi grunn til å nekte utlendingen adgang til eller opphold i riket i medhold av utlendingsloven. Prinsippet fremgår av utlendingsloven § 10 tredje ledd (Schengenvisum), § 59 (førstegangs oppholdstillatelse), § 61 første ledd (fornyelse) og § 120 (utlendinger som omfattes av EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen).

Aktuelle omstendigheter som gir grunn til å nekte tillatelse kan være bortvisningsgrunner, jf. utlendingsloven § 17, og utvisningsgrunner, jf. lovens §§ 66 – 68, samt utenrikspolitiske hensyn og grunnleggende nasjonale interesser, jf. lovens § 7, og omstendigheter som kan gi grunn til å nekte status som flyktning, jf. utlendingsloven § 31. Særlig aktuelt mht. utlendingsmyndighetenes behov for opplysninger fra politiet er bestemmelsene om utvisning og bortvisning. Etter disse bestemmelsene kan en utlending bort- eller utvises dersom vedkommende her i riket er ilagt straff eller særreaksjon for nærmere angitte forhold.

Permanent oppholdstillatelse

En utlending som de tre siste årene har oppholdt seg i riket med midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har som hovedregel rett til permanent oppholdstillatelse, jf. utlendingsloven § 62. Det kan gjøres unntak dersom det foreligger forhold som kan danne grunnlag for utvisning. Dersom søkeren er mistenkt eller siktet for et straffbart forhold som kan danne grunnlag for utvisning, stilles søknaden om permanent oppholdstillatelse i bero. Søknaden kan tidligst innvilges når saken er henlagt eller skyldspørsmålet er endelig avgjort. Når det foreligger forhold som kan danne grunnlag for utvisning og utlendingen ikke blir utvist, kreves lengre botid enn tre år.

Bortvisning

Vedtak om bortvisning innebærer enten at utlendingen nektes innreise i riket fordi innreisevilkårene ikke er oppfylt, eller et pålegg om å forlate riket fordi vilkårene for å oppholde seg i riket ikke er oppfylt. Bortvisning er både aktuelt ved gjennomføring av grensekontroll og i saker hvor utlendingen påtreffes i Norge etter å ha oppholdt seg her i kortere eller lengre tid. Et vedtak om bortvisning medfører en plikt til å forlate riket og kan gjennomføres ved tvang.

EØS-borgere og deres familiemedlemmer kan bortvises når det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning, jf. utlendingsloven § 121. For øvrig kan en utlending bortvises bl.a. når utlendingen er straffet eller er ilagt særreaksjon som nevnt i lovens § 66 første ledd bokstav b, for mindre enn to år siden har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som nevnt i § 66 første ledd bokstav c, eller når andre omstendigheter gir grunn til å frykte at utlendingen her i riket eller i et annet Schengenland har begått eller vil begå en straffbar handling som kan føre til fengselsstraff i mer enn tre måneder, jf. utlendingsloven § 17 første ledd bokstav g.

Utvisning

Et vedtak om utvisning er en forvaltningsmessig reaksjon som innebærer en plikt til å forlate landet. Samtidig gis det et varig eller tidsbegrenset forbud mot senere innreise. En utlending uten oppholdstillatelse kan utvises dersom utlendingen her i riket er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i mer enn tre måneder, eller flere ganger i løpet av de siste tre årene er ilagt fengselsstraff, jf. utlendingsloven § 66 første ledd bokstav c. En utlending med midlertidig oppholdstillatelse kan utvises dersom vedkommende for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i mer enn ett år, har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for brudd på straffeloven §§ 228 første ledd, 237, 342 første ledd bokstav b eller c, 352 a, 384 eller 385, jf. utlendingsloven § 67 første ledd bokstav b og c. En utlending med permanent oppholdstillatelse kan utvises hvis utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i to år eller mer, jf. utlendingsloven § 68 første ledd bokstav b. Uavhengig av oppholdsgrunnlag kan en utlending utvises dersom vedkommende har overtrådt straffeloven § 147 a (terrorhandlinger) eller § 147 b (finansiering av terrorhandlinger) eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått en slik forbrytelse, jf. utlendingsloven §§ 66 – 68.

Utlendinger med oppholdsrett (EØS-borgere og deres familiemedlemmer) kan som hovedregel utvises når hensynet til offentlig orden eller sikkerhet tilsier det, jf. utlendingsloven § 122. Tidligere straffedommer kan imidlertid ikke alene gi grunnlag for bortvisning eller utvisning.

Rett til anerkjennelse som flyktning, reisebevis for flyktninger og utlendingspass

En utlending som er flyktning etter flyktningkonvensjonen har i utgangspunktet rett til anerkjennelse som flyktning, jf. utlendingsloven § 28. Denne retten foreligger imidlertid ikke dersom det er grunnlag for å utvise utlendingen ut fra grunnleggende nasjonale interesser, eller utlendingen har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunnet, jf. utlendingsloven § 31.

Utlendingen vil heller ikke ha rett til reisebevis for flyktninger eller utlendingspass dersom det foreligger slike forhold, jf. utlendingsforskriften §§ 12-1 og 12-5.

5.4. Særlig om fornyelse, permanent oppholdstillatelse og tilbakekall

En utlending har etter søknad som hovedregel rett til fornyelse av en midlertidig oppholdstillatelse dersom grunnlaget for førstegangs tillatelse fortsatt er til stede, jf. utlendingsloven § 61. En utlending som de siste tre årene har oppholdt seg i riket med midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har som hovedregel rett til permanent oppholdstillatelse dersom utlendingen fortsatt oppfyller vilkårene for en midlertidig oppholdstillatelse, jf. utlendingsloven § 62.

Utlendingsmyndighetene vil derfor ha behov for de samme opplysningene ved søknad om fornyelse og permanent oppholdstillatelse, som ved første gangs søknad.

Midlertidig eller permanent oppholdstillatelse kan kalles tilbake dersom utlendingen mot bedre vitende har gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket, jf. utlendingsloven § 63. Dersom det i en sak etter loven er grunn til å mistenke at dette har skjedd, vil utlendingsmyndighetene ha behov for å undersøke med andre offentlige organer hvilke opplysninger de har registrert om samme forhold vedrørende utlendingen.

6. Departementets forslag

6.1. Forslag til endringer i utlendingsloven

Utlendingsloven § 84 – opplysningsplikt og unntak fra taushetsplikt for offentlige myndigheter

Utlendingsloven § 84 regulerer i dag opplysningsplikt og unntak fra lovbestemt taushetsplikt for hhv. barnevernet og sosialtjenesten når det gjelder opplysninger om utlendingers navn og adresse, og sosialtjenesten når det gjelder opplysninger om hvorvidt referansepersonen i en sak om familieinnvandring har mottatt økonomiske ytelser. Som vist ovenfor har utlendingsmyndighetene også behov for en rekke andre opplysninger når de behandler en sak etter utlendingsloven. Departementet foreslår derfor å utvide bestemmelsen, slik at opplysningsplikt og unntak fra taushetsplikt lovfestes for barnevernmyndighetene, det kommunale introduksjonsprogrammet, Statens lånekasse for utdanning, arbeids- og velferdsforvaltningen, ligningsmyndighetene og politiet. For å tydeliggjøre at bestemmelsen pålegger en plikt til å utlevere opplysninger bør ordet “opplysningsplikt” inntas i bestemmelsens overskrift.

Forslaget innebærer at det som i dag må fremgå av lov hvilke organer som har opplysningsplikt. Dersom man ønsker å pålegge flere eller færre organer opplysningsplikt, må loven endres. Videre stiller loven et absolutt krav om at opplysningene som innhentes må være “nødvendige” for å behandle en sak etter utlendingsloven, jf. utkast til § 84 første ledd. I pkt. 5 ovenfor ble det redegjort for hvilke opplysninger utlendingsmyndighetene har behov for, dvs. som er nødvendige for saksbehandlingen. Innenfor lovens skranker kan det nærmere omfanget av de ulike organenes opplysningsplikt reguleres i forskrift.

Opplysningsplikten inntreffer når utlendingsmyndighetene anmoder om det. Utlendingsmyndighetene kan anmode om opplysninger når nødvendighetsvilkåret er oppfylt i den enkelte sak. Bestemmelsen avgrenses imidlertid mot andre organers opplysningsplikt på eget initiativ. Opplysningsplikten gjelder på alle stadier i saksbehandlingen, også i den innledende saksforberedelsen.

Det er “utlendingsmyndighetene” som kan innhente og behandle opplysningene. Utlendingsloven gjennomføres av Kongen, departementet, Utlendingsnemnda, Utlendingsdirektoratet, politiet og andre offentlige myndigheter. Andre offentlige

myndigheter kan f.eks. være norske utenriksstasjoner, som kan gis myndighet til å avgjøre søknader etter utlendingsloven. Dersom det ikke fremgår direkte av loven, bestemmer Kongen i forskrift hvilke oppgaver og hvilken myndighet de ulike offentlige instansene skal ha etter loven, jf. utlendingsloven § 75. Det foreslås derfor at det gis nærmere bestemmelser i forskrift om hvilke organer som kan innhente opplysninger.

Forslaget her åpner for at det skal kunne innhentes opplysninger om “utlendinger eller andre loven gjelder for”. Utlendingsloven regulerer utlendingers adgang til riket og deres opphold her. Det kan imidlertid også være behov for opplysninger om andre enn hovedpersonen, eksempelvis en referanseperson. Med referanseperson menes en person som søkeren (utlendingen) ønsker å bli gjenforent med eller etablere familieliv med i Norge. Referansepersonen kan være utenlandsk statsborger, som omfattes av betegnelsen “utlending”, men vedkommende kan også være norsk. Videre kan en tredjemann stille garanti i forbindelse med en sak etter utlendingsloven, for eksempel når det er tale om oppholdstillatelse uten adgang til eller krav om å ta arbeid. Garantisten kan være både utenlandsk og norsk statsborger. Hvem det kan innhentes opplysninger om bør derfor reguleres nærmere i forskrift.

I § 84 annet ledd foreslås en forskriftshjemmel, som fastslår at opplysningsplikt etter første ledd forutsetter nærmere regulering i forskrift gitt av Kongen. Av forskriften skal det fremgå hvilke organer som kan be om opplysninger, i hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger, hvem det kan innhentes opplysninger om samt hvilke opplysninger som kan innhentes. Kongens myndighet til å gi forskrifter etter utlendingsloven er delegert til Justis- og politidepartementet, jf. delegeringsvedtak 9. oktober 2009 nr. 1260 og omorganiseringsvedtak 18. desember 2009 nr. 1582.

Utlendingsloven §§ 85 og 86 – vandelsopplysninger i sak om familieinnvandring og visum
Utlendingsloven §§ 85 og 86 har bestemmelser om innhenting av vandelsopplysninger om referansepersoner i sak om hhv. familieinnvandring og visum. I bestemmelsenes overskrift benyttes uttrykket “vandelskontroll”. Politiregisterloven¹ § 2 nr. 12 definerer vandelskontroll som bruk av opplysninger for å vurdere om en fysisk eller juridisk person er egnet til en bestemt stilling, virksomhet, aktivitet eller annen funksjon. Vandelsopplysningene som skal utleveres etter utlendingsloven §§ 85 og 86 utgjør ikke vandelskontroll i politiregisterlovens forstand. For å unngå misforståelser, foreslår vi at begrepet vandelskontroll i overskriften til §§ 85 og 86 endres til “vandelsopplysninger”.

6.2. Forslag til endringer i utlendingsforskriften

Utlendingsforskriften § 17-7 a – barnevernmyndighetene

Det følger i dag av utlendingsloven § 84 første ledd at offentlige myndigheter på anmodning fra utlendingsmyndighetene skal gi opplysninger om utlendingers navn og adresse uten hinder av taushetsplikt i barnevernloven § 6-7. Bestemmelsen kom inn i loven fordi politiet i forbindelse med effektivering av vedtak opplevde vanskeligheter

¹ Politiregisterloven er p.t. ikke trådt i kraft, jf. pkt. 3.1 ovenfor.

med å komme i kontakt med utlendinger som pliktet å forlate landet. Som følge av at lovens § 84 nå foreslås gjort mer generell, foreslås en egen bestemmelse i utlendingsforskriften § 17-7 a om barnevernmyndighetenes opplysningsplikt. Den foreslåtte forskriftsbestemmelsen er mer detaljert utformet enn dagens lovbestemmelse. Det presiseres at det er ansatte i barnevernet som har opplysningsplikt, og at anmodningen om å utlevere opplysningene må komme i forbindelse med en sak om iverksetting av vedtak etter utlendingsloven § 90. Videre presiseres at det er politiet som kan anmode om opplysningene. Mulige fremtidige endringer i det nærmere omfanget av barnevernmyndighetenes opplysningsplikt vil ikke kreve lovendring som i dag, kun forskriftsendring, men lovens absolutte krav om at opplysningene skal være "nødvendige" for å behandle en sak etter utlendingsloven legger føringer for hva som kan reguleres i forskrift.

Utlendingsforskriften § 17-7 b – det kommunale introduksjonsprogrammet

En utlending som har fått opphold i Norge på grunnlag av søknad om asyl, har etter nærmere vilkår krav på introduksjonsstønad i medhold av introduksjonsloven. Stønaden kan telle med i beregningsgrunnlaget når det skal vurderes om underholdskravet er oppfylt, jf. utlendingsforskriften § 10-8. Departementet foreslår derfor at det kommunale introduksjonsprogrammet (dvs. den delen av kommunen som er ansvarlig for oppgaver etter introduksjonsloven) etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda i sak om familieinnvandring og tilbakekall av oppholdstillatelse skal gi opplysninger om vedtak om tildeling av introduksjonsstønad til referansepersonen, jf. forslaget § 17-7 b bokstav a. Beløpets størrelse vil være helt sentralt ved beregning av om underholdskravet er oppfylt, og det presiseres derfor at det også skal gis opplysninger om beløpets størrelse.

En utlending som har oppholdstillatelse i Norge som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har på visse vilkår rett og plikt til deltakelse i gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 300 timer etter introduksjonsloven. Det er et vilkår for permanent oppholdstillatelse at søker har gjennomført pliktig norskopplæring, jf. utlendingsloven § 62. Departementet foreslår derfor at det kommunale introduksjonsprogrammet etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda i sak om permanent oppholdstillatelse også skal gi opplysninger om søkeren har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven, jf. forslaget § 17-7 b bokstav b.

Utlendingsforskriften § 17-7 c – Statens lånekasse for utdanning

Lån og stipend fra Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen) kan telle med i beregningsgrunnlaget når det skal vurderes om underholdskravet er oppfylt, jf. utlendingsforskriften §§ 10-7 og 10-8. Det foreslås derfor at Lånekassen etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda skal ha opplysningsplikt om vedtak om tildeling av utdanningsstøtte, herunder beløpets størrelse, jf. forslaget § 17-7 c.

I saker om familieinnvandring kan både søkers og referansepersonens lån og stipend fra Lånekassen være relevant. Utgangspunktet er at det er referansepersonens inntekt som må være sikret, men dersom referansepersonen tar høyere utdanning kan også søkerens midler tas med i beregningsgrunnlaget. Utdanningsstøtte skal også telle med ved beregning av om kravet til underhold ved førstegangs søknad er oppfylt i andre saker enn familieinnvandring. I tillegg vil det være relevant ved søknad om fornyelse av slike tillatelser eller permanent oppholdstillatelse, og i saker om tilbakekall av gitte tillatelser.

Utlendingsforskriften § 17-7 d – Arbeids- og velferdsforvaltningen

Arbeids- og velferdsforvaltningen omfatter Arbeids- og velferdsetaten, som er statlig, og kommuneansatte. I tillegg kommer spesialenhetene for bl.a. pensjon og klage. I forslag til § 17-7 d omhandler første ledd arbeids- og velferdsforvaltningens virksomhet etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, og annet ledd arbeids- og velferdsforvaltningens virksomhet etter folketrygdloven.

Forslag til § 17-7 d første ledd bokstav a viderefører dagens utlendingslov § 84 første ledd for så vidt gjelder arbeids- og velferdsforvaltningen. Som for § 17-7 a ovenfor er forskriftsbestemmelsen mer detaljert utformet enn dagens lovbestemmelse; det presiseres at det er politiet som kan anmode om opplysninger i saker om iverksetting av vedtak etter utlendingsloven § 90. Mulige fremtidige endringer i det nærmere omfanget av opplysningsplikten vil ikke lenger kreve lovendring, men lovens absolutte krav om at opplysningene skal være “nødvendige” for å behandle en sak etter utlendingsloven legger også her føringer for hva som kan forskriftsreguleres.

Forslag til § 17-7 d første ledd bokstav b er i det alt vesentligste en videreføring av dagens utlendingslov § 84 annet ledd, som gir utlendingsmyndighetene rett til opplysninger om hvorvidt referansepersonen i en sak om oppholdstillatelse etter lovens kapittel 6, har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen det siste året før opplysningene avgis. Formålet med bestemmelsen er å gi utlendingsmyndighetene adgang til å kontrollere at referansepersonen ikke har mottatt økonomisk stønad eller kvalifiseringsstønad de siste 12 måneder før tillatelse gis, jf. utlendingsforskriften § 10-10. Også ved fornyelse av oppholdstillatelse og ved permanent oppholdstillatelse vil utlendingsmyndighetene kunne etterspørre slik informasjon. Det presiseres at det er Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som kan anmode om opplysningene.

Forslag til § 17-7 d første ledd bokstav c er ny, og gir Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda i sak om oppholdsrett etter lovens kapittel 13 rett til å be om opplysninger om utlendingen har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Utlendingsloven § 111 stiller som vilkår for oppholdsrett i inntil tre måneder for EØS-borgere eller deres familiemedlemmer at vedkommende ikke blir en urimelig byrde for offentlige velferdsordninger. Av utlendingsforskriften § 19-10 fremgår det at dette for eksempel vil være tilfelle når

vedkommende har mottatt økonomisk sosialhjelp i uvanlig stor utstrekning. Hvorvidt kravene til “urimelig byrde” og “uvanlig stort utstrekning” er oppfylt, må utlendingsmyndighetene avgjøre bl.a. på bakgrunn av opplysninger om utbetalingens størrelse og antall utbetalinger.

Forslag til § 17-7 d annet ledd er også ny, og gjør unntak fra taushetsplikt for opplysninger om ytelser etter folketrygdloven. Forslaget innebærer at det skal gis opplysninger om vedtak om tildeling av ytelser. I dette ligger at det skal gis opplysninger om ytelsens art og ytelsens varighet. Forskriftsteksten presiserer at vedtak om tildeling av ytelser omfatter beløpets størrelse. Sykepenger, svangerskapsenger, foreldrepenger, uførepensjon og alderspensjon kan danne grunnlag for krav til framtidig inntekt i saker om familieinnvandring, jf. utlendingsforskriften § 10-8. I saker om varig oppholdsrett skal fravær fra eller opphør av arbeid på grunn av sykdom eller ulykke anses som opptjent arbeids- eller ansettelsestid, jf. utlendingsforskriften § 19-19. Opplysninger om ytelser fra folketrygden på grunn av yrkessykdom eller arbeidsulykke er derfor også relevant. Det foreslås at arbeids- og velferdsforvaltningen skal gi opplysninger om vedtak om tildeling av ytelser etter folketrygdloven. Det presiseres ikke her hvilke type ytelser det skal gis opplysninger om, men loven stiller krav om at opplysningene må være “nødvendige” for behandling av sak etter loven. Dette innebærer at det p.t. kun kan anmodes om ovennevnte ytelser. Det kan være behov for opplysninger både om utlendingen og om referansepersonen, jf. vilkårene for hva som kan danne grunnlag for beregning av underholdskravet. Opplysningene er også relevante i sak om fornyelse, permanent oppholdstillatelse, tilbakekall og oppholdsrett etter lovens kapittel 13.

Utlendingsforskriften § 17-7 e – ligningsmyndighetene

De offentlig tilgjengelige skattelistene inneholder bl.a. opplysninger om fastsatt nettoformue, nettoinntekt, skatter og avgifter. Utover dette vil utlendingsmyndighetene også kunne ha behov for å undersøke om oppgitte arbeidsforhold er reelle og om underholdskravet er oppfylt, så vel ved førstegangs tillatelse som ved fornyelse, søknad om permanent oppholdstillatelse og ev. i sak om tilbakekall. Forslag til § 17-7 e første ledd innebærer at ligningsmyndighetene etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda skal gi opplysninger om utlendingens eller referansepersonens inntekt og formue. Hvilke opplysninger om inntekt og formue utlendingsmyndighetene kan anmode om, vil avhenge av hva slags inntekt og formue som kan danne grunnlag for underholdskravet. Dersom det fremgår at en person med arbeidstillatelse, i sak om fornyelse, ikke har mottatt lønnsinntekt fra oppgitt arbeidsgiver, er det en opplysning som gir grunn til å undersøke om oppgitt arbeidsforhold er reelt.

Utlendingsforskriften § 17-7 f – politiet

Forslag til § 17-7 f pålegger politiet opplysningsplikt om vandelsopplysninger etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda. Dette vil være i tråd

med politiregisterloven § 30², hvor det fremgår at politiets taushetsplikt ikke er til hinder for at opplysninger utleveres til andre offentlige organer dersom det er nødvendig for å fremme mottakerorganets oppgaver etter lov. Politiets plikt til å gi opplysninger til Utlendingsdirektoratet om etterforskning mot utenlandsk statsborger eller grunn for utvisning på eget initiativ følger allerede av påtaleinstruksen § 5-13. Nevnte bestemmelse er imidlertid ikke en generell hjemmel for at Utlendingsdirektoratet kan anmode politiet om informasjon, men direktoratet kan, når det foreligger en konkret kvalifisert mistanke om at det foreligger forhold som beskrevet i påtaleinstruksen § 5-13, rette en forespørsel til politiet, og politiet må da undersøke om det foreligger opplysninger om vedkommende som det skulle vært gitt melding om. Forslaget her sikrer et klart hjemmelsgrunnlag for politiets opplysningsplikt, også etter anmodning.

Forslaget innebærer at politiet skal ha opplysningsplikt overfor Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda, ikke bare Utlendingsdirektoratet slik som tilfellet er i dag, jf. påtaleinstruksen. Også Utlendingsnemnda bør omfattes, idet nemnda er klageorgan, og således vil kunne ha behov for oppdatert informasjon fra politiet ved en ev. klagebehandling. Vedtak i sak om utvisning treffes av Utlendingsdirektoratet, etter forberedelse av politiet, jf. utlendingsloven § 72. Vi ser imidlertid ikke behov for at politiets forvaltningsvirksomhet nevnes spesielt, idet slik utlevering av opplysninger reguleres av politiregisterloven § 29.

Med vandelsopplysninger siktes til alle opplysninger som politiet har registrert om en person. Vi foreslår ingen detaljert gjengivelse av hvilke vandelsopplysninger det kan anmodes om. Lovens vilkår om at opplysningene må være "nødvendige" for behandling av sak etter loven innebærer at det kun kan anmodes om opplysninger som er relevante for saken som behandles. Forslaget her har imidlertid en henvisning til i hvilke sakstyper vandelsopplysninger er relevant. Utlendingsloven har flere bestemmelser som forutsetter at utlendingsmyndighetene får opplysninger fra politiet for at de skal kunne fatte vedtak etter utlendingsloven, jf. pkt. 5.3 ovenfor. Hvilke vandelsopplysninger som er relevante, fremgår av de enkelte bestemmelsene i utlendingsloven og -forskriften.

Utlendingsloven § 7 tredje ledd gir forskriftskompetanse om informasjonsutveksling mellom offentlige organer i saker som innbefatter grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. I saker om utelukkelse fra rett til anerkjennelse som flyktning, har utlendingsmyndighetene behov for opplysninger om det foreligger en endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse. Det samme gjelder sak om reisebevis for flyktinger eller utlendingspass. I utgangspunktet vil slike forhold falle inn under begrepet "grunnleggende nasjonale interesser", og informasjonsutveksling vil da være regulert av lovens § 7. Det kan imidlertid tenkes at en utlending har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse i Norge, som ikke falle inn under begrepet

² Politiregisterloven er p.t. ikke trådt i kraft, jf. pkt. 3.1 ovenfor.

“grunnleggende nasjonale interesser”. Forslaget omfatter derfor saker om utelukkelse fra retten til anerkjennelse som flyktning.

Det kan etter forslaget her anmodes om opplysninger om en utlending. Det som skiller denne bestemmelsen fra utlendingsloven §§ 85 og 86, er at lovens bestemmelser gjelder opplysninger om referansepersoners vandel.

Oppdatering av henvisninger

Sosialtjenesteloven kapittel 5 om økonomisk stønad og kapittel 5 a om kvalifiseringsstønad er opphevet. Rett til slike ytelser fremgår nå av lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Henvisningene til loven i utlendingsforskriften §§ 10-7, 10-8 og 10-10 må derfor oppdateres. Videre fjernes henvisningen til kvalifiseringsstønad i overskriften til utlendingsforskriften § 10-10, samt bestemmelsens første punktum, da dette nå dekkes av betegnelsen “økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen”.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Formålet med reguleringene er å legge til rette for en enklere og forkortet søknadsprosess for brukerne, samt redusert ressursbruk i forvaltningen. Særlig i den grad utlendingsmyndighetene utnytter mulighetene til å innhente opplysninger elektronisk som et supplement til informasjon fremskaffet av søkere og andre, vil tiltakene medføre en gevinst for brukerne, da de slipper å innhente supplerende og oppdatert informasjon selv, samtidig som servicen blir bedre og saksbehandlingstiden kortere.

Det er en uttalt forvaltningspolitisk målsetting at det skal legges til rette for å innhente og gjenbruke informasjon innenfor statsforvaltningen på en automatisert måte, jf. St.meld. nr. 19 (2008–2009) kap. 6.5. Det er imidlertid opp til organene selv å bestemme når og hvordan de vil utnytte potensialet som forslaget her legger til rette for. De aktuelle offentlige organene har stort sett gode, men noe varierende forutsetninger for å delta i et slikt samarbeid med utlendingsforvaltningen, slik at det vil ta tid før automatisert utveksling av informasjon ev. kan gjennomføres på alle områder. For utlendingsforvaltningen er det allerede besluttet nødvendige tiltak for utvikling av ulike IKT-løsninger, jf. pkt. 2 ovenfor om EFFEKT-programmet. De foreslåtte endringer i regelverket og innføring av elektronisk informasjonsinnhenting på denne bakgrunn vil således ikke medføre vesentlige merkostnader for Utlendingsdirektoratet, ut over det som allerede er besluttet.

Også uavhengig av muligheten for automatisert IKT-basert informasjonsinnhenting, vil forslagene her medføre effektiviseringsgevinster, ved at oppdatert informasjon kan innhentes manuelt direkte fra et annet offentlig organ, i stedet for å etterspørre dette fra søkeren.

Med hilsen

Birgitte Ege (e.f.)
avdelingsdirektør

Nina E. D. Mørk
seniorrådgiver

Vedlegg:

Liste over høringsinstanser

Forslag til lov- og forskriftsendringer

Primærliste

Offentlige institusjoner

Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)
Barneombudet
Datatilsynet
Departementene
Domstolsadministrasjonen
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
Likestillings- og diskrimineringsombudet
NID-Nasjonalt identitets- og dokumentssenter
Politidirektoratet (POD)
Politiets Sikkerhetstjeneste (PST)
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Stortingets ombudsmann for forvaltningen
Statens Lånekasse for utdanning
Utlendingsdirektoratet (UDI)
Utlendingsnemnda (UNE)

Arbeidsgiverforeninger

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon (HSH)
KS - Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Fagforeninger

Advokatforeningen
Akademikerne
Fagforbundet
Den norske dommerforening
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Norsk Tjenestemannslag (NTL)
Norges Juristforbund
Politiets Fellesforbund
Unio – Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

Innvandrerorganisasjoner/ fagorganisasjoner om innvandring

African Youth in Norway (AYIN)
Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid
Grenseland – forum for asylsøkere og flyktninger
Innvandrerens Landsorganisasjon (INLO)
KIM – kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene
NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere
Norsk Innvandrerforum
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Menigheter/religiøse organisasjoner

Bispedømmene (11 stykker)

Den norske kirke - Kirkerådet
Islamsk Råd
Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)
Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

NGOer og interesseorganisasjoner

Amnesty International Norge
Antirasistisk Senter
Flyktningshjelpen
Helsingforskomitéen
Human Rights Service (HRS)
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
MiRA Ressurscenter for innvandrere- og flyktningskvinner
NORAD
Norsk Folkehjelp
OMOD – Organisasjonen mot offentlig diskriminering
Redd Barna
PRESS – Redd Barna Ungdom
Røde Kors
Seniorsaken
SOS Rasisme
UNHCR Stockholm

Politiske partier

Arbeiderpartiet
Det liberale folkepartiet
Demokratene
Fremskrittspartiet
Høyre
Kristelig Folkeparti
Kystpartiet
Miljøpartiet De grønne
Norges Kommunistiske Parti
Pensjonistpartiet
Rødt
Senterpartiet
Sosialistisk Venstreparti
Venstre

Juridiske organisasjoner/jussformidling

Juridisk Rådgivning for kvinner (JURK)
Juss-Buss
Jussformidlingen
Kontoret for fri rettshjelp
Rettspolitisk forening
Norsk senter for menneskerettigheter (SMR)

**FORSLAG TIL LOV- OG FORSKRIFTSENDRINGER VEDR.
UTLENDINGSMYNDIGHETENES ADGANG TIL Å INNHENTE
OPPLYSNINGER FRA ANDRE OFFENTLIGE ORGANER**

Endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven):

§ 84 skal lyde:

§ 84. *Opplysningsplikt og unntak fra taushetsplikt for offentlige organer*

Dersom det er nødvendig for å behandle en sak etter loven her, kan utlendingsmyndighetene, uten hinder av taushetsplikt, innhente og behandle opplysninger om utlendinger eller andre loven gjelder for fra:

- a) barnevernmyndighetene,*
- b) det kommunale introduksjonsprogrammet,*
- c) Statens lånekasse for utdanning,*
- d) arbeids- og velferdsforvaltningen,*
- e) ligningsmyndighetene og*
- f) politiet.*

Kongen skal i forskrift gi nærmere regler om hvilke organer som kan be om opplysninger etter første ledd, i hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger, hvem det kan innhentes opplysninger om og hvilke opplysninger som kan innhentes.

§ 85 overskriften skal lyde:

§ 85. *Vandelopplysninger i sak om familieinnvandring, jf. §§ 40 femte ledd og 48*

§ 86 overskriften skal lyde:

§ 86. *Vandelopplysninger i sak om visum, jf. § 10 fjerde ledd*

Endringer i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften):

§ 10-7 annet ledd første punktum skal lyde:

Ytelser etter *lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen* anses ikke som underhold.

§ 10-8 første ledd bokstav c skal lyde:

c) pensjon eller andre faste periodiske ytelser med unntak av ytelser etter *lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen*,

§ 10-10 overskriften og første punktum skal lyde:

§ 10-10. Vilkår om at referansepersonen ikke må ha mottatt økonomisk stønad etter *lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen* i sak om familieinnvandring etter lovens kapittel 6

For en referanseperson som må oppfylle krav til framtidig inntekt etter § 10-8, er det et vilkår at vedkommende ikke har mottatt økonomisk stønad etter *lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen* de siste 12 måneder før tillatelse gis.

Mellom § 17-7 og § 17-8 skal ny overskrift lyde:

Lovens § 84. Opplysningsplikt og unntak fra taushetsplikt for offentlige organer

Ny § 17-7 a skal lyde:

§ 17-7 a. Barnevernmyndighetene

Barnevernmyndighetene skal etter anmodning fra politiet i sak om iverksetting av vedtak etter lovens § 90, gi opplysninger om utlendingens navn og adresse uten hinder av taushetsplikt i barnevernloven § 6-7.

Ny § 17-7 b skal lyde:

§ 17-7 b. Det kommunale introduksjonsprogrammet

Det kommunale introduksjonsprogrammet skal etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda i sak om

- a) familieinnvandring etter lovens kapittel 6 og tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63, gi opplysninger om vedtak om tildeling av introduksjonsstønad i medhold av introduksjonsloven til referanseperson, herunder beløpets størrelse,
- b) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62, gi opplysninger om søkeren har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven.

Ny § 17-7 c skal lyde:

§ 17-7 c. Statens lånekasse for utdanning

Statens lånekasse for utdanning skal etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda gi opplysninger om vedtak om tildeling av utdanningsstøtte til utlending eller referanseperson, herunder beløpets størrelse, i sak om

- a) opphold i forbindelse med arbeid og studier mv. etter lovens kapittel 3,
- b) familieinnvandring etter lovens kapittel 6,
- c) fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61,
- d) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62,
- e) tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63.

Ny § 17-7 d skal lyde:

§ 17-7 d. Arbeids- og velferdsforvaltningen

Arbeids- og velferdsforvaltningen skal etter anmodning, uten hinder av taushetsplikt i lov om arbeids- og velferdsforvaltningen § 7 og lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 44, i sak om

- a) iverksetting av vedtak etter lovens § 90, gi opplysninger til politiet om utlendingens navn og adresse,
- b) familieinnvandring etter lovens kapittel 6, fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61 og permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62, gi opplysninger til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda om referansepersonen har mottatt økonomisk stønad eller kvalifiseringsstønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen de siste 12 månedene,
- c) oppholdsrett etter lovens kapittel 13, gi opplysninger til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda om utlendingen har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, herunder beløpets størrelse.

Arbeids- og velferdsforvaltningen skal etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda, uten hinder av taushetsplikt i lov om arbeids- og velferdsforvaltningen § 7, gi opplysninger om vedtak om tildeling av ytelser etter folketrygdloven til utlending eller referanseperson, herunder beløpets størrelse, i sak om

- a) familieinnvandring etter lovens kapittel 6,
- b) fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61,
- c) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62,
- d) tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63,
- e) oppholdsrett etter lovens kapittel 13.

Ny § 17-7 e skal lyde:

§ 17-7 e. Ligningsmyndighetene

Ligningsmyndighetene skal etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda, uten hinder av taushetsplikt i ligningsloven § 3-13, gi opplysninger om utlendingens eller referansepersonens inntekt og formue i sak om

- a) opphold i forbindelse med arbeid og studier mv. etter lovens kapittel 3,*
- b) familieinnvandring etter lovens kapittel 6,*
- c) fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61,*
- d) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62,*
- e) tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63.*

Ny § 17-7 f skal lyde:

§ 17-7 f. Politiet

Politiet skal etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda gi vandelsopplysninger om utlendingen i sak om

- a) visum etter lovens § 10,*
- b) utelukkelse fra retten til anerkjennelse som flyktning etter lovens § 31,*
- c) opphold i forbindelse med arbeid og studier mv. etter lovens kapittel 3, jf. § 59,*
- d) familieinnvandring etter lovens kapittel 6, jf. § 59,*
- e) fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61,*
- f) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62,*
- g) tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63,*
- h) reisebevis for flyktninger og utlendingspass etter lovens § 64,*
- i) tilbakekall av oppholdsdokumenter etter lovens § 120,*
- j) bortvisning etter lovens §§ 17 og 121,*
- k) utvisning etter lovens §§ 66–68 og § 122.*